

Nr 198.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående öfverlåtelse till Västerås stad af ett domprosten i Västerås på lön anslaget område i S:t Ilians socken; gifven Stockholms slott den 8 april 1910.

Under åberopande af närlagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen medgifva, att ett domprosten i Västerås på lön anslaget område om 5 tunnland 7,1 kappland, omfattande enligt en af kommissionslandtmätaren G. Törngren år 1842 upprättad karta öfver laga skiftesdelningen i Vallby by uti S:t Ilians socken under litt. F ägofigurerna n:ris 885, 558 a, 763—773 och 886, må afstås till Västerås stad mot en till domprosten därstädes utgående årlig ersättning, som af Kungl. Maj:t efter förslag af en nämnd, bestående af tre personer, af hvilka indelningshafvaren och staden skola utse hvardera en samt Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västmanlands län och domkapitlet i Västerås den tredje, bestämmes i spannmål, hälften råg och hälften korn, att lösas med penningar efter medelmarkegångspris.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

P. E. Lindström.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 8 april 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
greve HAMILTON,
greve EHRENSVÄRD,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW.

Departementschefen, statsrådet Lindström anförde följande:

»Vid sammanträde den 25 februari 1909 beslöto stadsfullmäktige i Västerås att bemyndiga stadens drätselkammare att efter träffadt aftal om arrende af domprostens löningsjord utanför Glastullen låta därstädes anlägga koloniträdgårdar samt att uppdraga åt drätselkammaren att söka åt staden förvärfa äganderätt till berörda område.

I enlighet härmed har drätselkammaren hos Kungl. Maj:t i underdånighet anhållit, att omförmälda inom stadens jurisdiktion belägna löningsjord utanför Glastullen, hvilken jord vore utmärkt å ett ansökningen bifogadt karteutdrag, måtte till staden Västerås afstås mot lösen, som, därest

öfverenskommelse ej kunde träffas, skulle bestämmas i den ordning nådiga förordningen om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866 föreskrefve.

På grund af nådig remiss har kammarkollegium låtit i ärendet höra Västerås församling äfvensom utnämnde domprosten i Västerås Fredrik Fähræus, hvarjämte kollegium infortrat underdåniga utlåtanden af domkapitlet i Västerås och Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västmanlands län, sistnämnda båda utlåtanden dagtecknade den 15 och den 27 september 1909.

Samtliga de sålunda hörda hafva tillstyrkt ansökningen.

Kammarkollegium, som den 3 mars 1910 yttrat sig i ärendet, har meddelat och anfört följande.

Af det vid ansökningen fogade utdrag af karta jämte beskrifning öfver ett af kommissionslandtmätaren G. Törngren år 1842 verkställt laga skifte i Vallby by af S:t Ilians socken syntes framgå, att här ifrågasvarande område, omfattande under litt. F ägofigurerna n:ris 885, 558 a, 763—773 samt 886 med en areal af sammanlagdt 5 tunnland 7,1 kappland, tillfallit domprosten genom ett i sammanhang med omförmälda laga skifte förrättadt ägoutbyte. Angående de ägor, som ursprungligen utgjort domprostens i Västerås löningsjord, meddelades i en hos kollegium förvarad, af »Pastor Arosiensis» Johannes Barchius — troligen på 1690-talet — upprättad »Specifikation uppå inkomster som Domprosten och Kyrkioherden i Westeråhs åtniuter till dess underhåll uti Westeråhs Lahn» bland annat följande:

»5. Än åtniuter Kyrkioherden någre Teegar uppå Wallby ängiorna till slog nembl. i Skogzängen 11 Teegar och i Ååängen 7 Teegar, som kunna gifva 3 d:r 4 sommarlass uthi god åhr när som ock the så i rättan Tijd hägnas för dhen skadelige ohägn dhär är: Men finnes inga documenter dhärpå, uthan säges vara skiänkt af privatis under Westeråhs Prästegårdh. Så bruukar han ock en kâältompt utmed staden på Kyrkiobacken belägen, hvarom heller ingen special underrättelse gifvas kan, mehr än hans Antecessores för honom dhen samma haft och brukat».

I de till 1852 års kommitté till undersökning af grunderna för städernas beskattning insända handlingar rörande staden Västerås uppgäfves arealen af domprostens löningsjord lika med den i beskrifningen å nu företedda karteutdraget upptagna eller 5 tunnland 7,1 kappland. Enligt samma handlingar skulle upplåtelserna af de åt ecklesiastikstaten i Västerås anslagna jordlotter grunda sig på enskilda donationer, utan att likväl

några urkunder i sådant afseende åberopats. Enligt den genom nådig resolution den 21 oktober 1869 för prästerskapet i Västerås och S:t Ilians församlingars pastorat fastställda lönereglering innehade kyrkoherden, jämte beställsgård i staden, en vret vid Kvarntullen om 3 tunnland 16,6 kappland och ett potatisland vid Gåsmyretullen. Vid jämförelse mellan det i ärendet åberopade karteutdrag och den af Gustaf Ljunggren på förenämnda kommittés föranstaltande år 1854 uppgjorda karta öfver staden Västerås med därtill lydande ägor syntes framgå, att här ifrågavarande område skulle omfatta, jämte annat, hela den i löneregleringsresolutionen omförmälda vret vid Kvarntullen.

Under antagande att ifrågakomma område vore för det uppgifna ändamålet företrädesvis lämpligt, har kollegium hemställt om bifall till ansökningen på visst närmare angifvet sätt.

Då ändamålet med det ifrågasatta jordförvärfvet synes synnerligen behjärtansvärdt, anser jag mig böra tillstyrka stadens ansökning om inlösande af ifrågavarande område, hvilket, enligt hvad upplyst blifvit, redan användes till koloniträdgårdar.

Lösesumman torde böra fastställas i årlig ersättning att utgå till nuvarande och blifvande innehafvare af domprostbefattningen i Västerås. Med hänsyn till penningvärdets fallande torde ersättningen böra bestämmas til viss myckenhet spannmål, hälften råg och hälften korn, att lösas med penningar efter medelmarkegångspris.

Den jord, hvarom nu är fråga, synes emellertid vara af den beskaffenhet, att densamma jämlikt 114 § regeringsformen och prästerskapets privilegier af den 16 oktober 1723 icke kan till Västerås stad afstås på sätt nu blifvit ifrågasatt utan Riksdagens och Kyrkomötets bifall.

Jag hemställer därför i underdånighet, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva,

att ett domprosten i Västerås på lön anslaget område om 5 tunnland 7,1 kappland, omfattande enligt en af kommissionslandtmätaren G. Törngren år 1842 upprättad karta öfver laga skiftesdelningen i Vallby by uti S:t Ilians socken under litt. F ägofigurerna n:ris 885, 558 a, 763—773 och 886, må afstås till Västerås stad mot en till domprosten därstädes utgående årlig ersättning, som af Kungl. Maj:t efter förslag af en nämnd, bestående af tre personer, af hvilka indelningshafvaren och staden skola utse hvardera en samt Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västmanlands län och domkapitlet i Västerås den tredje, bestämmas i spannmål, hälften råg och hälften korn, att lösas med penningar efter medelmarkegångspris.»

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, i nåder bifalla; och skulle nådig proposition aflåtas till Riksdagen af den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Elis Lindahl.
